

در همایش «حوزه‌های علمیه و میراث جهانی اهل بیت (علیهم‌السلام)» عنوان شد

حوزه‌های علمیه با شتاب قابل توجهی در مسیر جهانی و بین‌المللی شدن قرار دارند

همایش «حوزه‌های علمیه و میراث جهانی اهل بیت (علیهم‌السلام)»، با هدف تبیین

دست‌آوردهای حوزه علمیه قم در سده اخیر، با سخنرانی آیات؛ اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه،

محمدهاشم صالحی مدرس رئیس شورای علمای شیعه افغانستان و حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی

رئیس جامعة المصطفی العالمیه و برخی دیگر از مدیران ارشد حوزه و جامعة المصطفی (علیه‌السلام)

و همچنین با حضور مدیران مدارس علمیه جهان تشیع

از ۹ اسفند به‌مدت سه‌روز در مجتمع امام خمینی (ره) قم برگزار شد.

• حوزه‌های علمیه تقریرها و تحلیل‌های نو در پرتو قرآن ارائه دهند

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی، ۹اسفند در این همایش، ضمن اشاره به فزایندهی از خطبه امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) در نهج‌البلاغه، اظهار کرد: خطبه قاصعه امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام)، راهبر و پیشران حوزویان در عمل به رسالت دینی است؛ انسان متعالی و حوزوی در تراز اسلام ناب و انقلاب اسلامی کسی است که از اسارت‌ها و قیدها و زنجیر باریک شیطانی آزاد شده باشد.

وی ضمن ارائه دوزنمایی از ویژگی‌های عالم تراز اسلامی، تصریح کرد: عالم دینی وقتی می‌تواند در مصاف حوادث و مشکلات موفق عمل نماید که ریشه‌های شخصیتش، متصف به اخلاق متعالی اسلامی باشد.

مدیر حوزه‌های علمیه تصریح کرد: حوزه‌های علمیه، متناسب با زمان، همیشه تغییرات و تحولاتی را تجربه نموده، بنیان گذارده و ملزم بوده که در پرتو افکار نو، طرح‌های جدید و تلاش برای پاسخگویی به نیازهای نو و جدید در درون خود تغییرات را به وجود بیاورند و این از سنت‌های دیرپای حوزه‌های علمیه است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، به تنوع نظرات مرسوم در مدیریت حوزه‌های علمیه اشاره و ابراز کرد: نظریه درست، نظریه ثابت و متغیر است که هم پافشاری بر اصول و معیارهای ثابت و ذاتی حوزه‌ها داشته و هم آمادگی برای تغییر و تحول در امور ثانوی و عرضی و متغیر به تغییرات عناصر زمان است.

آیت‌الله اعرافی، با تأکید بر اینکه در تطور حوزه‌ها باید ثابت و متغیر داشته باشیم، اظهار کرد: برای عملیاتی‌سازی نظریه متعالی در صحنه عمل، سخنان بی‌شماری بیان می‌گردد؛ برای مدیریت و راهبری و سامان‌دهی تطورات، نیازمند شناخت ذاتیات، عرضیات و اقتضائات عصر و زمان، برای انتقال پیام دین و معارف اسلامی هستیم. باید زمانه و اقتضائات و نیازهای آن را بشناسیم و روح زمانه و جایگاه ما در عرصه جهان معاصر واقف بوده، توجه داشته باشیم که چه چیزهایی را نباید از دست بدهیم.

آیت‌الله اعرافی بر اهمیت توجه به ممیزات و ذاتیات حوزه علوم اسلامی اشاره و آن را حوزه علمی و دانشی تعریف نمود و یادآور شد: این حوزه علمیه، مستقیماً به رهاورد علوم نمی‌پردازد و صرفاً نهادی علمی، آموزشی و دارای اهتمام به پایه علوم اسلامی است.

مدیر حوزه‌های علمیه، با تأکید بر اینکه حوزه تولیدکننده، روح‌دهنده و عمق‌بخش به قلمروی علوم اسلامی است، اظهار کرد: علوم اسلامی قبض و بسط دارد و ممکن است، در گذر زمان نیازمند توسعه مرزهای علوم اسلامی باشیم و این، از رسالت‌های مهم حوزه‌های علمیه است.

وی با بیان اینکه با تمام عظمتی که فقه و اصول دارد، حوزه‌ای که صرفاً به فقه و اصول و کلام بپردازد، حوزه معاصر نیست، تصریح کرد: علوم اسلامی قابل توسعه و گسترش بوده، در عین تألیف واحد، در تطبیق قابل گسترش است. این نگاه به حوزه در یکصدسال به‌ویژه در چند دهه اخیر، در حوزه قم متجلی شده است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با بیان اینکه در بسیاری از دوران‌ها، در برابر توسعه علوم اسلامی مقاومت صورت می‌گرفت، گفت: در درون فقه و اصول، نیازمند گسترش مرزهای دانش هستیم؛ گسترش مرزهای فقه، نه‌تنها در این ابواب پنجاه یا شصت‌گانه شرح لمعه و شرایع، باید گسترش یابد؛ بلکه باید به سمت پایه‌ریزی ابواب فقهی و اصولی جدید حرکت نماییم.

وی بر لزوم توجه به ابواب جدید فقهی تصریح کرد و افزود: علوم عقلی، حکمی و کلامی ما، با تمام عظمتی که دارد، بدون تردید این تراث با همین شکل و بدون تقریر نو، تحلیل جدید و توسعه مرزها، نمی‌تواند به بی‌نهایت سؤال و پرسش و مسئله دنیای امروز پاسخ دهد.

امام جمعه قم خاطرنشان کرد: با اینکه دانش کاهی ما، از دیرباز تا امروز تولیدات ارزشمندی را خلق نموده است؛ ولی برای پاسخ به سؤالات و نیازهای روز، نیازمند توسعه و بسط دانش‌های علوم اسلامی هستیم.

آیت‌الله اعرافی با بیان اینکه در شعاع عدل ابزاری و عدل غربی امروز، هزاران مسئله کلامی و فلسفی در قلمروهای مختلف تولید شده است، تصریح کرد: اگر بخواهیم قرآن پرتو خود را بر عقل و اندیشه دنیای معاصر بیفکنند، نیازمند این هستیم که حوزه‌ها به قرآن کریم بازگردند و تقریرها و تحلیل‌های نو را به میان بیاورند؛ باید

میان قوم خویش برای ترویج معارف ناب الهی تصریح کرد و گفت: ملت افغانستان شدیداً نیازمند حضور طلاب و فضلا و اندیشمندان فاخر تربیت‌یافته در حوزه‌های علمیه است.

رئیس شورای علمای شیعه افغانستان، با بیان اینکه بدنه حوزه‌های علمیه، همواره و در بزنگاه‌های متعدد در کنار مردم حضور پرزنگی داشته است، خاطرنشان کرد: حوزه‌های علمیه در عرصه تعامل با مخاطبان، توانسته تأثیرات به‌سزایی را در میان ملت‌های جهان ایجاد نماید. وی حضور نخیکگانی اساتید روحانیت در عرصه‌های دانشگاهی و سکانداری هدایت علوم انسانی اسلامی را، بخشی از دستاوردهای ارزشمند حوزه‌های علمیه دانست و اذعان کرد: تعامل، وحدت، همت و دوراندیشی در راستای ایجاد امت واحدۀ اسلامی، نیازمند تلاش و مجاهده فاخر اساتید و طلاب ارجمند است.

• نیازمند بازخوانی مسیر طی‌شده حوزه‌های علمیه هستیم

به گزارش خبرگزاری ایکنا، رئیس جامعة المصطفی العالمیه نیز سه‌شنبه ۹ اسفند در همایش سه روزه «حوزه‌های علمیه و میراث جهانی اهل‌بیت (علیهم‌السلام)»، با

بیان اینکه حوزه‌های علمیه استمرار حرکت فرهنگی و حلقات درس ائمه معصومین (علیهم‌السلام)، هستند، اظهار کرد: علی‌رغم کوتاهی‌هایی که تاریخ‌نگاران در این زمینه داشته‌اند، اما اهل انصاف اذعان دارند که حلقه‌های معرفت و دانش اهل‌بیت (علیهم‌السلام) به‌ویژه از روزگار امام باقر (علیه‌السلام) و امام صادق (علیه‌السلام) حرکت تاریخی حوزه‌های علمیه را بنیان نهاد.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، با اشاره به نقش تاریخی و تمدنی حوزه‌های علمیه، بیان کرد: ما امروز بیش از هر زمانی به بازخوانی مسیر طی شده توسط حوزه‌های علمیه نیازمندیم و باید بدانیم اکنون در چه جایگاه تاریخی قرار داشته و چه رسالت و مسئولیتی برای آینده داریم.

وی بررسی سیر تحولی بیش از ۱۳۰۰ ساله تاریخ پرکاپوی حوزه‌های علمیه را نیازمند زمان فراوان دانست و اظهار کرد: در این زمینه باید ده‌ها اثر نوشته شود، اما با یک نگاه گذرا برای شناسایی جایگاه کنونی حوزه‌های علمیه در مسیر تاریخی عالم، به عمق، ریشه و اصالت حوزه‌های علمیه و میراث غنی آن پی می‌بریم.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری ضمن اشاره به جایجایی

کانون حوزه‌های علمیه در طی تاریخ از بغداد، نجف، حله

و جبل‌عامل تا اصفهان، تهران و خراسان، تصریح کرد:

در نهایت حلقه آخر این زنجیره طلایی در شهر مقدس

قم با احیای مجدد حوزه علمیه توسط آیت‌الله‌العظمی حائری (ره) و پس از ایشان شخصیت‌هایی همچون

آیت‌الله العظمی بروجردی (ره) رقم خورد و انقلاب اسلامی

نقطه عطفی در تاریخ حوزه‌علمیه است.

وی خاطرنشان کرد: حوزه‌های علمیه همواره در

یک مسیر ثابت و در عین حال پویا و مطابق با نیاز زمانه حرکت کرده است. دو حوزه مهم اخیر مکتب اهل‌بیت (علیهم‌السلام) در نجف و قم در سده‌های اخیر نیاز به تحلیل جامعی دارد. شکل‌گیری و ویژگی و تأثیرگذاری معرفتی و اجتماعی این حوزه‌های علمیه، بر اساس ظروف و شرایط خاص خود بوده است.

رئیس جامعة المصطفی با تأکید بر دو کارویژه اساسی حوزه‌های علمیه، اظهار کرد: نخستین حرکت اساسی حوزه‌های علمیه در این سیر تاریخی، ارائه یک تصویر عقلانی و استدلالی از واقعیت نظام عالم است. در حالی که هنوز هم نظامات فکری در عالم، از تصویر کردن حقایق واقعی عالم و سنت‌ها و قوانین حرکت هستی، عاجز هستند و این در حالی است که حوزه‌های علمیه ما توفیقات چشم‌گیری در ترسیم چنین نظام معرفتی حرکت‌های ارزشمندی را ارائه کرده‌اند و امروز ما از این

پشتوانه فکری و معرفتی برخورداریم. حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، ترسیم نظام اجتماعی بشر را دومین کار اساسی حوزه علمیه برشمرد و گفت: برای ارائه یک تمدن جدید به بشریت، لازم است نظامات زندگی شامل نظام فرهنگی، اقتصادی، حقوقی، قضایی و نظام جامع زندگی بشر به درستی ترسیم گردد.

ما به لطف میراث بیش از ۱۳۰۰ ساله حوزه علمیه، این سرمایه عظیم را در اختیار داریم. البته نقد کردن این سرمایه و آوردن آن به ساحت زندگی بشر، افق تازه‌ای است که پیش‌روی حوزه‌های علمیه قرار دارد. • **حوزه‌های علمیه به‌شکل پرشتابی در مسیر جهانی و بین‌المللی شدن قرار دارند**

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری نیز، ۹ اسفند در این همایش، ضمن تجلیل از حضور میهمانانی از حوزه‌های علمیه جهان در خلق برنامه‌ای باشکوه، گزارشی از تحقیق در رابطه با رسالت‌های بین‌الملل حوزه‌های علمیه ارائه و ابراز کرد: از مجموع محتوایی که در این زمینه داشته‌ایم، به چهار مضمون اساسی رسیده‌ایم، که به‌تعبیری انتظارات علما و مراجع معظم تقلید از حوزه‌های علمیه است.

وی بر اهمیت مرجعیت فکری و معرفتی معارف اهل‌بیت (علیهم‌السلام) و اسلام ناب در پهنه بین‌الملل تصریح کرد و افزود: در این مرجعیت فکری و معرفتی، باید نیازهای فکری و معرفتی و مطالبات معرفتی جهان معاصر را پاسخ دهیم. حوزه علمیه باید نماد دین در عرصه بین‌الملل را تقویت کند و باید کاری کنیم، هرکسی ندای وحدت، اخلاق، معنویت و اسلام را می‌شنود، به‌شکل نهادی تقویت گردد. لازمۀ آن این است که خود نهاد حوزه در عرصه بین‌الملل هم، شناخته شود و هم اعتبار بین‌المللی آن ارتقا یافته و شبکه حوزه‌های علمی شکل بگیرد.

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه، ارتقای نهادی حوزه‌های علمیه در عرصه بین‌الملل و تقویت شبکه‌سازی در تأسیس اتحاد جهانی حوزه‌های شیعی را امری مهم و انکارناپذیر دانست و گفت: در جغرافیای دنیای اسلام، موظف به تشکیل و تقویت امت واحدۀ اسلامی هستیم و حوزه‌های علمیه باید در مسیر انسجام امت اسلام و تقویت یکپارچگی آن یق وحادده شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری افزود: اگر ما به دنبال تمدن نوین اسلامی هستیم، باید بدانیم تمدن نوین اسلامی، با همکاری هدفمند و وحدت شیعه و اهل‌سنت اتفاق خواهد افتاد و هدف آن، فقط با یکپارچگی حوزه‌های شیعی اتفاق نخواهد افتاد. حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، به اهداف و گام‌های مهم این همایش اشاره کرد و تقویت جایگاه نهادی دین از بستر حوزه‌های علمیه را، مهمترین رسالت این همایش دانست و اذعان کرد: باید فضایی را برای آشنایی با آخرین دستاوردهای حوزه‌های علمیه فراهم نماییم.

وی با بیان اینکه حوزه‌های علمیه، به‌شکل پرشتابی

در مسیر جهانی شدن و بین‌المللی شدن قرار دارند، در عین حال عنوان کرد: ما در مسیر بین‌المللی شدن با همه توفیقاتی که داریم، در آغاز راه قرار داریم. تنها بخش ناچیزی از محتوای صدها مقاله علمی ۱۸۰ مجله علمی حوزه‌های علمیه در عرصه بین‌الملل، بازنشر و معرفی می‌گردد؛ امیدواریم این نشست، گامی برای تشکیل اتحادیه جهانی و تمرکز بیشتر حوزه‌های علمیه برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی باشد.

• حوزه علمیه پاسخگوی همه مسائل جهان معاصر است

معاون ارتباطات و بین‌الملل جامعةالمصطفی هم، ۹ اسفند در این همایش، با بیان اینکه این جلسه پیش‌نشست و پیش‌همایش، در راستای همایش بین‌المللی یکصدسالگی حوزه‌های علمیه است، اظهار کرد: در این همایش ضمن هم‌افزایی مدیران و نخیکگان حوزه‌های علمیه جهان اسلام، کارگروه‌های تخصصی برگزار خواهد شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری ضمن اشاره به یکصدسالگی بازتأسیس، رونق، ترویج و رشد و بالندگی حوزه علمیه قم، حضور عالمان دین در عرصه‌های مختلف نقش‌آفرینی را مهم ارزیابی و تصریح کرد: در این عصر حوزه علمیه قم، امتداد بین‌المللی یافته، انقلاب شکوهمند اسارلی شتاب‌دهنده این حرکت بوده است. این شتاب را مدیون بنیانگذار نظام مقدس اسلامی امام خمینی (ره) و ادامه آن را مدیون اشراف و هدایت‌گری مقام معظم رهبری هستیم؛ باید قدرشناس این بزرگان و رهبران علمی و سیاسی جوامع خود باشیم.

وی امتداد ساختاری را یکی از ابعاد حوزه‌های علمیه دانست و با تأکید بر اینکه امروز در بیش از صد نقطه عالم، مدارس علمیه در قاره‌های مختلف تشکیل و تأسیس شده است، اظهار کرد: به‌جرات می‌توان گفت، شاید نمی‌شود کشوری را پیدا کرد که حوزه‌ای و لو با فعالیتی اندک در آن فعالیت نداشته باشد؛ این دستاورد را مدیون عالمانی هستیم که چون شمع مسیر تاریک انسان‌ها را در آخرالزمان روشن و هدایت‌گری می‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری، هدایت گفتمانی و امتداد محتوایی را از دیگر ابعاد حوزه‌های علمیه برشمرد و ضمن اشاره به طرح‌ریزی درختواره رشته‌های علوم انسانی و اسلامی در حوزه‌های علمیه، گفت: ترسیم ۴۰۰ رشته و گرایش در مقاطع مختلف تحصیلی جامعه المصطفی (علیه‌السلام) حرکت تحولی عمیقی را در حوزه‌های دانشی ایجاد می‌کند.

معاون ارتباطات و بین‌الملل جامعةالمصطفی (علیه‌السلام) ادبیات معنویت‌گرا، توحیدمحور و سعادتمند حوزه‌های علمیه و ورود آن به دایرةالمعارف‌های بین‌المللی و تدوین کتب فاخر با تنوع زبانی متعدد را، از دیگر رویکردهای نوین حوزه‌های علمیه برشمرد و اذعان کرد: طرح‌ریزی روش‌شناسی در حوزه علوم انسانی، از نیازهایی بود که بخش‌های قابل‌توجهی از آن تدوین شده؛ ولی همچنان مسیر نرفته بلندی را در پیش داریم.

حجت‌الاسلام والمسلمین قنبری در پایان عنوان کرد: معتقدیم که حوزه علمیه پاسخگوی همه مسائل جهان معاصر است و ظرفیت حوزه، ظرفیت بی‌نظیر و بی‌بدیلی است؛ به‌شرط آنکه نظریه‌پردازی و کشف قواعد علمی و معرفتی از سوی اندیشمندان تقویت گردد.

• تشکیل ۲۳ گروه علمی دانشی برای استخراج دستاوردهای علمی محتوایی سده اخیر حوزه علمیه قم

دبیر کنگره بین‌المللی یکصدسالگی بازتأسیس حوزه علمیه قم نیز در این همایش، گزارشی از فعالیت دبیرخانه دائمی دستاوردهای حوزه علمیه قم ارائه و ابراز کرد: مأموریت این دبیرخانه در کنار تجلیل و تکریم از آیت‌الله‌العظمی حائری یزدی (ره)، شناسایی، طبقه‌بندی و معرفی خدمات و دستاوردهای علمی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی حوزه‌های علمیه، با نگاه به تاریخ حوزه‌های علمیه است.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرحانی، تحول‌شناسی و وضعیت‌شناسی حوزه‌های علمیه در عرصه‌های مختلف علمی، پژوهشی و تبلیغی را از دیگر رسالت‌های این دبیرخانه دانست و تصریح کرد: تعیین نقش و جایگاه حوزه‌های علمیه در فرایند انقلاب اسلامی، با تأکید بر رشد علمی حوزه‌های علمیه سراسر کشور و تأثیر آن در داخل و خارج از کشور، از جمله رویکردهای این دبیرخانه است.

وی نقش امتدادی حوزه علمیه قم، در مقابله با حرکت عجیب دولت سر تا پا اجنبی رضاخانی را بسیار مهم ارزیابی نمود و یادآور شد: رسالت حوزه در شکل‌گیری تمدن اسلامی، با عنایت به منویات امام خمینی (ره) و منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی، از جمله رسالت‌های این دبیرخانه است.

عضو خیرگان رهبری، با تأکید بر اینکه بر آئیم تا مفاخر بزرگ حوزه را معرفی نماییم، اظهار کرد: ترسیم جایگاه راهبردی حوزه علمیه قم، در تقویت راهبردی جبهه مقاومت، از دیگر رسالت‌های دبیرخانه است: معرفی حوزه و دستاوردهای آن در عرصه بین‌الملل و ایجاد اتحادیه حوزه‌های علمیه و ترسیم شبکه علمی و فرهنگی حوزه‌های علمیه جهت تعامل و همگرایی، از دیگر نقش‌هاست.

وی بهینه‌سازی تعامل حوزه نجف و قم را، از مهمترین راهبردهای این دبیرخانه عنوان و ابراز کرد: کارگروه عملکردی حوزه بین‌الملل مبتی بر تمدن اسلامی تأسیس و در این میان، بر همکاری تنگاتنگ نهاد‌های حوزوی تصریح شده است.

این استاد حوزه علمیه، نقش حوزه‌های علمیه در زمینه‌سازی و تحقق تمدن نوین اسلامی و بررسی فراز و فرودهای ارتباطات حوزه‌های علمیه، با نهاد‌های علمی و بین‌المللی، تعامل حوزه علمیه با سازمان دیانت ترکیه، الازهر، محمدیه اندونزی، ویتنام و... را از دیگر رویکردهای اهدافی این کنگره عنوان کرد.

وی نقد و بررسی فعالیت‌های حوزه‌های علمیه در عرصه بین‌الملل و حوزه علمیه قم را، از دیگر رویکردها توصیف نمود و یادآور شد: با تشکیل ۵ کمیته مربوط به حاج شیخ عبدالکریم حائری (ره)، آثار مرتبط با ایشان را احیا می‌نمایم. ۲۳ گروه علمی دانشی را برای استخراج دستاوردهای علمی محتوایی سده اخیر حوزه علمیه قم، در تعامل با نهاد‌های حوزوی ایجاد نموده‌ایم.

دبیر کنگره بین‌المللی یکصدسالگی بازتأسیس حوزه علمیه قم، تأسیس ۹ گروه علمی عملکردی در راستای انعکاس کارکردها و خدمات حوزه‌های علمیه در سده اخیر و تولید ۱۰ عنوان کتاب را، از دیگر اقدامات این دبیرخانه دانست.

گفتنی است، در این همایش ۳۵ مهمان از ۹ کشور جهان حضور داشتند. همچنین نمایندگانی از ۵ کشور سخنرانی کرده و دیگر مهمانان نیز، در کمیسیون‌های مربوطه شرکت کردند.